

SOMO LA 23: SAFI NA NAJISI

Tangu mwanzo wa Uumbaji, Baba wa Mbingu Yahweh aliweka katika neno Lake sheria kuhusu safi na najisi kwa chakula kinacholiwa na pia usafi kamili na afya. Hizi sheria sio za kidini kwa asili, lakini ni za vitendo tu kuwapa watu wa mataifa yote katika kila zama za wakati, miongozo sahihi ya kuwa na maisha yenye afya, yenye nguvu, na ya nguvu. Katika somo hili tutaangalia sheria hizi na kufunua baadhi ya uwongo ambaao Ukristo wa kisasa umedhania kuhusu sheria hizi, kutoka kwa sheria na tamaduni zao za kitamaduni.

Je! Sheria za safi na zisizo safi zilianza na sheria ya Musa na Walawi kwa Mlima Sinai, au hizi zilikuwa sheria za chakula na afya kutoka kwa Uumbaji?

Mwa. 7:1-2 *Yahweh akamwambia Nuhu, Ingia wewe na jamaa yako yote katika safina; kwa maana nimekuona wewe u mwenye haki mbele zangu katika kizazi hiki.*

2 *Katika wanyama wote walio safi ujitalie saba saba, mume na mke; na katika wanyama wasio safi wawili wawili, mume na mke.*

Mwa. 6:21 *Ukajitwalie chakula cha kila namna kinacholika, ukakusanye, nacho kitakuwa ni chakula chenu na chao.*

Maelezo: Andiko hapo juu linarejea karibu miaka 4,000 iliyopita, ambayo ni miaka 2500 kabla ya Torati kupewa Musa kwenye Mlima wa Sinai na Yahweh. Ni wazi pia kutoka kwa maandiko ya hapo juu kwamba kulikuwa na wanyama ambaao walikuwa safi ambaao walikusudiwa kuliwa, na wanyama najisi ambaao hawakukusudiwa kuliwa.

Ikiwa tutatazama juma la Uumbaji tutaona kwamba katika Uumbaji Yahweh alikuwa na utaratibu wa kimahakama kwa kila kitu pamoja na mimea aliyouumba wanadamu kula, na pia ni wanyama gani safi aliyouumba wakati wa Uumbaji ili kuliwa na wanyama gani ambaao hakuumba kuliwa, lakini kwa madhumuni mengine.

Mwa. 1:20 *Elohim akasema, Maji na yajawe kwa wingi na kitu kiendacho chenyehuhai, na ndege waruke juu ya nchi katika anga la mbingu.*

21 *Elohim akaumba nyangumi wakubwa, na kila kiumbe chenyehuhai kiendacho, ambavyo maji yalijawa navyo kwa wingi kwa jinsi zao, na kila ndege arukaye, kwa jinsi yake; Elohim akaona ya kuwa ni vyema.*

24 *Elohim akasema, Nchi na izae kiumbe hai kwa jinsi zake, mnyama wa kufugwa, nacho kitambaacho, na wanyama wa mwitu kwa jinsi zake; ikawa hivyo.*

25 *Elohim akafanya mnyama wa mwitu kwa jinsi zake, na mnyama wa kufugwa kwa jinsi zake, na kila kitu kitambaacho juu ya nchi kwa jinsi yake; Elohim akaona ya kuwa ni vyema.*

Ni kweli kwamba mnyama anaweza kuwa najisi kwa matumizi ya binadamu haimaanishi kuwa mnyama hana kusudi lingine katika Uumbaji wa Yahweh, kwani wadudu wengine waliumbwu kula wadudu wengine tu, na wengine, kama nyuki, wamefanywa kuvuka mbelewele ya mimea ili kuwe na mavuno mazuri. Katika Israeli hata nguruwe hutumiwa kama viboreshaji wa bomu kwani wana pua nzuri ya kuvuta.

Vitabu vitano vya kwanza vya Bibilia vinaitwa Torati au vitabu vya Musa. Kwa Kiebrania, mzizi wa neno Torah kweli unatoka mzizi mmoja na neno 'mwalimu', na ufanuzi sahihi wa Torati unapaswa kuwa maagizo. Torati ni agizo la Yahweh au mwongozo wa wanadamu kwa kila kitu maishani kwa jinsi ya kuishi. Kwa hivyo, twende kwa Torati na tuone inasema nini juu ya vyakula safi na najisi kwa matumizi ya binadamu.

- Walawi 11:1-47** *Yahweh akanena na Musa na Haruni, na kuwaambia,*
2 Neneni na wana wa Israeli, mkiwaambia, Wanyama hawa ndio wanyama wenyе uhai mtakaowala, katika hayawani wote walio juu ya nchi.
3 Kila mnyama mwenye kwato katika miguu yake, mwenye miguu ya kupasuka kati, mwenye kuchuea, katika hayawani, hao ndio mtakaowala.
4 Pamoja na hayo, wanyama hawa hamtawala katika wale wenyе kuchuea, na katika wale walio na kwato; ngamia, kwa sababu yuacheua lakini hana kwato, yeye ni najisi kwenu.
5 Na wibari, kwa sababu yeye hucheua lakini hana kwato, yeye ni najisi kwenu.
6 Na sungura, kwa sababu hucheua, lakini hana kwato, yeye ni najisi kwenu.
7 Na nguruwe, kwa sababu yeye anazo kwato, ni mwenye miguu iliyopasuka kati, lakini hacheui, yeye ni najisi kwenu.
8 Msiile nyama yao, wala msiiguse mizoga yao; hao ni najisi kwenu.
9 Katika hao wote walio ndani ya maji mtakula hawa; kila aliye na mapezi na magamba, ndani ya hayo maji, na ndani ya bahari, na ndani ya mito, mtakula hao.
10 Na hao wote wasio na mapezi na magamba, ndani ya bahari, na ndani ya mito, katika hao waendao majini, na katika wote wenyе uhai, waliomo majini, hao ni machukizo kwenu,
11 watakuwa machukizo kwenu; msiile nyama yao, na mizoga yao itakuwa machukizo kwenu.
12 Kila asiye na mapezi wala magamba aliye ndani ya maji ni machukizo kwenu.
13 Kisha katika ndege hawa watakuwa ni machukizo kwenu; hawataliwa, ndio machukizo; tai, na furukombe, na kipungu;
14 na mwewe, na kozi kwa aina zake,
15 na kila kunguru kwa aina zake;
16 na mbuni, na kirukanjia, na dudumizi, na kipanga kwa aina zake;
17 na bundi, na mnandi, na bundi mkubwa;
18 na mumbi, na mwari, na mderi;
19 na korongo, na koikoi kwa aina zake, na hudihudi, na popo.
20 Tena vyote vitambaavyo vyenye mabawa viendavyo kwa miguu minne, hivi ni machukizo kwenu.
21 Pamoja na hayo, hivi vitambaavyo vyenye mabawa viendavyo kwa miguu minne ni halali kula, hao walio na miguu mirefu, ya kurukia juu ya nchi;
22 katika hao mna ruhusa kuwala; nzige kwa aina zake, na nzige kuu kwa aina zake, na panzi kwa aina zake, na parare kwa aina zake.
23 Lakini vyote vitambaavyo vyenye mabawa, vilivyo na miguu minne, ni machukizo kwenu.

- 24** Nanyi mtakuwa najisi kwa wanyama hao; kila atakayegusa mzoga wao atakuwa ni najisi hata jioni;
- 25** na mtu awaye yote atakayechukua cho chote cha mizoga yao atafua nguo zake, naye atakuwa najisi hata jioni.
- 26** Kila mnyama aliyepasuliwa ukwato, naye hana kwato mbili, wala hacheui, huyo ni najisi kwenu; kila agusaye wanyama hao atakuwa ni najisi.
- 27** Tena kila mnyama aendaye kwa vitanga vyake, katika hao wanyama wote waendao kwa miguu minne, hao ni najisi kwenu; awaye yote atakayegusa mizoga yao, atakuwa ni najisi hata jioni.
- 28** Na huyo atakayechukua mzoga wa wanyama hao atafua nguo zake, naye atakuwa ni najisi hata jioni; hao ni najisi kwenu
- 29** Tena katika vitu vile vitambaavyo, vitambaavyo juu ya nchi, hivi ni najisi kwenu; kicheche, na panya, na mjombakaka, kwa aina zake,
- 30** na guruguru na kenge, na mjesi na goromoe, na lumbwi.
- 31** Wanyama hao ndio walio najisi kwenu katika hao watambaa; awaye yote atakayewagusa, wakiisha kufa, atakuwa ni najisi hata jioni.
- 32** Tena kitu cho chote, wanyama hao mmojawapo atakachokiangukia, wakiisha kufa, kitakuwa ni najisi; kwamba ni chombo cha mti, au nguo, au ngozi, au gunia, chombo cho chote kitakachoangukiwa, ambacho ni chombo cha kufanya kazi yo yote, lazima kitewe ndani ya maji, nacho kitakuwa ni najisi hata jioni; ndipo kitakapokuwa ni safi.
- 33** Na kila chombo cha udongo, wanyama hao mmojawapo atakachokiangukia, kila kilichomo ndani yake kitakuwa ni najisi, na hicho chombo kitavunjwa.
- 34** Kila chakula kilichomo, ambacho ni kuliwa, hicho ambacho maji hutumiwa juu yake, kitakuwa ni najisi; na kila kinyweo ambacho ni cha kunywewa, kilichomo katika chombo kama hicho, kitakuwa ni najisi.
- 35** Na kila kitu kitakachoangukiwa na kipande cho chote cha mizoga yao kitakuwa najisi; kwamba ni tanuru, au meko ya vyungu, kitavunjwa vipande vipande; ni najisi vitu hivyo, navyo vitakuwa najisi kwenu.
- 36** Pamoja na hayo, chemchemi, au shimo, ambamo maji yakusanyika, vitakuwa ni safi; lakini hicho kitakachogusa mizoga yao kitakuwa ni najisi.
- 37** Na kipande cho chote cha mzoga kikiwa kimeangukia mbegu za kupandwa zitakazopandwa, zitakuwa safi.
- 38** Lakini kwamba hizo mbegu zilitiwa maji na cho chote cha mizoga yao kuziangukia, ni najisi kwenu.
- 39** Kama akifa mnyama awaye yote, ambaye mna ruhusa kumla, yeye anayeugusa mzoga wake atakuwa najisi hata jioni.
- 40** Na yeye atakayekula nyama ya mzoga wake atafua nguo zake, naye atakuwa najisi hata jioni; yeye atakayeuchukua mzoga wake atafua nguo zake, naye atakuwa ni najisi hata jioni.
- 41** Na kila kitu kitambaacho juu ya nchi ni machukizo; hakitaliwa.
- 42** Kila aendaye kwa tumbo lake, na kila aendaye kwa miguu minne, na kila aendaye kwa miguu mingi, maana, ni vyote vyenye kutambaa vitambaavyo juu ya nchi, hamtavila, kwa kuwa ni machukizo.
- 43** Msifanye nafsi zenu kuwa ni chukizo kwa kitu cho chote chenye kutambaa, kitambaacho, wala msifanye nafsi zenu kuwa ni najisi kwa vitu hivyo, mkajipatia uchafu kwa hivyo.

44 Kwa kuwa mimi ni Yahweh, Elohim wenu; takaseni nafsi zenu basi; iweni watakatifu, kwa kuwa mimi ni Mtakatifu; wala msitie uchafu nafsi zenu kwa kitu kitambaacho cha aina yo yote, kiendacho juu ya nchi.

45 Kwa kuwa mimi ni Yahweh niliyewaleta kutoka nchi ya Misri, ili kwamba niwe Elohim wenu; basi mtakuwa watakatifu, kwa kuwa mimi ni Mtakatifu.

46 Hii ndiyo sheria katika hao wanyama, na ndege, na kila kiumbe kilicho hai, kiendacho ndani ya maji, na kila kiumbe kitambaacho juu ya nchi;

47 ili kupambanua kati ya hao walio najisi na hao walio safi, na kati ya kiumbe kilicho hai ambacho chaliwa, na hicho kilicho hai ambacho hakiliwi.

Maelezo: Kwa hivyo tunaweza kuona wazi kuwa sura hiyo hapo juu sio tu mfano wa kielelezo cha kiroho, au ya kuwa Yahweh anatumia wanyama na chakula kufanya tu somo au maana la kiroho, lakini Muumbaji wa Ulimwengu kwenye Torati (mwongozo wake wa Maisha) akaambia taifa lake alilochagua, Israeli, ni chakula gani alicholiumba kwa ajili ya matumizi na vyakula ambavyo hakufanya. Inavutia sana kutoka kwa mtazamo wa kiafya kuangalia vyakula ambavyo Yahweh aliwaambia Israeli vilikuwa najisi (sio ya afya) kula.

Nguruwe ni mnyama mchafu sana ambaye atakula kila kitu na haikuumbwa kwa matumizi ya binadamu.

Kulingana na uchunguzi wa kushangaza wa Ripoti za Watumiaji mnamo 2012, asilimia 69% ya sampuli zote za nguruwe mbichi zilizopimwa- zilikuwa zikichafuliwa na bakteria hatari ya Yersinia enterocolitica. Kulingana na ripoti iliyooonyeshwa, pia walipata salmonella, staphylococcus aureus, au orodha ya monocytogene, na sababu za kawaida za ugonjwa unaotokana na chakula katika asilimia 3 hadi 7 ya sampuli. Na asilimia 11 ilikuwa na enterococcus, ambayo inaweza kuashiria uchafu na inaweza kusababisha shida kama maambukizo ya njia ya mkojo. Trichinosis pia iko kwenye hatari kubwa ya kupata ugonjwa kutoka kwa kula nyama ya nguruwe ikiwa nyama haijapikwa vizuri kwani nyama iliyochafuliwa imeambukizwa na mabuu ya minyoo iitwayo Trichinella spiralis.

Kuna hatari pia ya kiafya kutokana na kula Shellfish. Ni walisho wa chini, na inaweza kuchuja kwa taka ambayo inaweza sumu kwa wanadamu kula. Shellfish ni chakula husababisha mzio mkubwa, na mizio ya Shellfish ni mengi ya kushangaza ulimwenguni kote. Karibu Wamarekani milioni 7 wana mizio wa shellfish na vyakula vingine vya baharini, kulingana na Mtandao wa Food Allergy and Anaphylaxis Network.

Shellfish ina mfumo rahisi sana wa kumengenya, na inafanya iwe ngumu kwoa kutoa taka. Unapokula shellfish, mara nyingi unaishia kula taka vile vile. Shellfish, pamoja na samaki wengine, wanajulikana kuwa na zebaki. Zebaki ni moja ya metali nzito hatari, na inaweza kusababisha shida kubwa kiafya. Mbali na zebaki, Shellfish wengine wanaweza kuwa na sumu ya wadudu, madini au uchafu mwengine kutoka kwa maji waliyokuwa ndani.

Shrimp na squid huwa na kiwango cha juu cha cholesterol. Shellfish kutoka kwa maji machafu pia inaweza kusababisha magonjwa ya chakula, kama vile E.coli, Salmonella, na Hepatitis A.

Shughuli sawa za kiafya hutolewa na sheria za chakula za Yahweh juu ya kuzuia kula panya, na wadudu n.k. Hizi ni sheria za kweli za kiafya zinazoonyesha kuwa vyakula ambavyo Yahweh huzuia watu wake kula ni vyakula ambavyo havina afya kabisa, na hata vinaweza kuwa sumu mwilini mwa mwanadamu. Sheria hizi sio za kidini au za kiibada kwa maumbile, lakini zimebekwa katika maandiko kama mwongozo wa vitendo, kazi, mwongozo kwa wanadamu kutumia katika kuamua ni chakula gani watakachokula.

Je! Kujiepusha na chakula najisi kunasaidia pia kuweka Mmoja Takatifu (kutakaswa au kutengwa) na ulimwengu?

Walawi 11:44 *Kwa kuwa mimi ni Yahweh, Elohim wenu; takaseni nafsi zenu basi; iweni watakatifu, kwa kuwa mimi ni Mtakatifu; wala msitie uchafu nafsi zenu kwa kitu kitambaacho cha aina yo yote, kiendacho juu ya nchi.*

45 *Kwa kuwa mimi ni Yahweh niliyewaleta kutoka nchi ya Misri, ili kwamba niwe Elohim wenu; basi mtakuwa watakatifu, kwa kuwa mimi ni Mtakatifu.*

1 Kor. 6:20 *maana mlinunuliwa kwa thamani. Sasa basi, mtukuzeni Yahweh katika miili yenu, na Roho iliyo ya Yahweh.*

Maelezo: Ijapokuwa amri ya chakula safi na najisi katika Mambo ya Walawi 11 iliwekwa hapo kwa sababu za kiafya, pia ni wazi kwa andiko hilo hapo juu kwamba ni ishara pia ya utakaso wa kuwatenga watu wa Yahweh na ulimwengu uliochafuliwa unaowazunguka .

Kwa hivyo, ingawa hoja zinazosimamia sheria hizo ni za kiafya zinazohusiana na maumbile, tunaona pia kwamba utiifu wa sheria hizi hufanya mtu kutengwa na kuwa Mtakatifu kwani Yahweh amejitenga na Mtakatifu. Pia, kwa kuwa Roho wa Yahweh anakaa ndani ya mwamini wa kweli kupitia Ubatizo na kuwekewa mikono, basi kula chakula najisi kwa kimakusudi ambacho Yahweh anaita unajisi atakuwa amemchafua Roho Mtakatifu, ambaye anakaa ndani ya mwamini.

Pia, kwa kuwa sheria zilizohojiwa zilitegemea wasiwasi na kiafya na kutii, haipendeza kabisa kuwa katika Agano Jipywa wakati adhabu ya dhambi za mtu inalipiwa kwa damu ya Yahshua kwamba ukweli huu ungebadilisha sheria za lishe ambazo tumekuwa tukijadili.

Ni hoja isiyoelewaka kabisa kwani sheria za chakula zinahusiana na wanadamu kuwa na afya njema, na kutakaswa kwa Yahweh, na maisha, kifo na ufufuo wa Yahshua Masihi haingebadilisha ukweli wa kile Yahweh aliumba kama afya au isiyo na afya kwa wanadamu kula.

Je! Agano Jipywa linasema kwamba sheria za lishe ya Mambo ya Walawi 11 zimekataliwa mbali?

Mat. 5:17 Msidhani ya kuwa nalikuja kuitangua torati au manabii; la, sikuja kutangua, bali kutimiliza.

18 Kwa maana, amin, nawaambia ,**Mpaka mbingu na nchi zitakapoondoka,yodi moja wala nukta moja ya torati haitaoondoka ,hata yote yatimie.**

19 Basi mtu ye yote atakayevunja amri moja katika hizi zilizo ndogo, na kuwafundisha watu hivyo, ataitwa mdogo kabisa katika ufalme wa mbinguni; bali mtu atakayezitenda na kuzifundisha, huyo ataitwa mkubwa katika ufalme wa mbinguni.

Maelezo: Kutoka kwa kinywa cha Masihi, Yahshua alisema wazi kuwa hakuna sheria moja ya Torati ya asili inayoweza kutekwa. Alisema hata kuwa itakuwa rahisi kwa mbingu na dunia kupita, pasipo moja ya sheria za milele za Torati. Halafu, kwa nini Ukristo usiamini tu kwamba sheria za malazi zimekomeshwa lakini kwamba Yahshua mwenyewe ndiye aliyeaondoa? Ni kwa sababu ya utafsiri usio sahihi katika King James Bible kutoka kwa maandiko katika kitabu cha Marko. Angalia andiko lifuatalo:

Marko. 7:1 Kisha Mafarisayo, na baadhi ya waandishi waliotoka Yerusalem, wakakusanyika mbele yake.

2 wakaona wengine katika **wanafunzi wake wakila vyakula kwa mikono najisi, yaani, isiyonawiwa.**

5 Basi wale Mafarisayo na waandishi wakamwuliza, **Mbona wanafunzi wako hawaendi kwa kuyafuata mapokeo ya wazee, bali hula chakula kwa mikono najisi?**

6 Akawaambia, Isaya alitabiri vema juu yenu ninyi wanafiki, kama ilivyoandikwa, Watu hawa huniheshimu kwa midomo Ila mioyo yao iko mbali nami;

7 Nao waniabudu bure, Wakifundisha mafundisho Yaliyo maagizo ya wanadamu,

8 Ninyi mwaiacha amri ya Yahweh, na kuyashika mapokeo ya wanadamu.

9 Akawaambia, Vema! Mwaikataa amri ya Yahweh mpate kuyashika mapokeo yenu.

14 Akawaita makutano tena, akawaambia, Nisikieni nyote na kufahamu.

15 Hakuna kitu kilicho nje ya mtu ambacho kikimwingia chawenza kumtia unajisi, bali vile vimtokavyo, ndivyo vimtiavyo unajisi yule mtu.

17 Hata alipoingia nyumbani, ameuacha mkutano, wanafunzi wake wakamwuliza habari za ule mfano.

18 Akawaambia, Hivi hata ninyi hamna akili? **Hamfahamu ya kwamba kila kitu kilicho nje ya mtu, kikimwingia, hakiwezi kumtia unajisi;**

19 kwa sababu hakimwingii moyoni, ila tumboni tu; kisha chatoka kwenda chooni? Na kuondoa vyakula vyote.

Sasa King James Bible kwa makosa inaongeza kifungu hicho katika aya ya 19 "kutakasa vyakula vyote" ambazo hazimo kwenye maandishi yoyote. Tafsiri zingine hata zinaongeza kifungu "kusafisha vyakula vyote". Kwa kweli, maandiko katika maandishi ya awali hayazungumzi chochote juu ya kula nyama hata kidogo, lakini inasema kwamba chakula kinacholiwa hupitia tumbo na matumbo, halafu, hutolewa nje na huenda kwenye choo, kutoa au kuondoa chakula kilicholiwa.

Na kwa kweli, ikiwa utarudia mstari wa 2 na 5, utaona kwamba mjadala huo haukuwa hata juu ya chakula gani kilikuwa safi au najisi, lakini kwamba wanafunzi wa Yahshua walikuwa wakila chakula bila kuosha mikono yao kwa njia ya jadi ya Mafarisayo, ambao walikuwa wakimimina maji kwa mtindo fulani hadi kiwiko.

Marko 7:1 Kisha Mafarisayo, na baadhi ya waandishi waliotoka Yerusalem, wakakusanyika mbele yake.

2 wakaona wengine katika wanafunzi wake wakila vyakula kwa mikono najisi, yaani, isiyonawiwa.

5 Basi wale Mafarisayo na waandishi wakamwuliza, Mbona wanafunzi wako hawaendi kwa kuyafuata mapokeo ya wazee, bali hula chakula kwa mikono najisi?

Sasa hebu tuangalie hadithi hiyo hiyo katika Mathayo 15 na ithibitishe ukweli huu.

Mat. 15:1-2, 10-11,15-20 Ndipo Mafarisayo na waandishi toka Yerusalem walipomwendea Yahshua wakisema,

2 Mbona wanafunzi wako huyahalifu mapokeo ya wazee, kwa maana hawanawi mikono walapo chakula.

10 Akawaita makutano akawaambia,

11 Sikilizeni, mfahamu; Sicho kiingiacho kinywani kimiachoo mtu unajisi; bali kitokacho kinywani ndicho kimiachoo mtu unajisi.

15 Basi Petro akajibu, akamwambia, Tueleze mfano huo.

16 Yahshua akasema, Hata sasa ninyi nanyi mnngali hamna akili?

17 Hamjafahamu bado ya kuwa kila kiingiacho kinywani hupita tumboni, kikatupwa chooni?

18 Bali vitokavyo kinywani vyatoka moyoni; navyo ndivyo vimtiavyo mtu unajisi.

19 Kwa maana moyoni hutoka mawazo mabaya, uuaji, uzinzi, uasherati; wivi, ushuhuda wa uongo, na matukano;

20 hayo ndiyo yamtiayo mtu unajisi; lakini kula kabla hajanawa mikono hakumtii mtu unajisi.

Maelezo: Kwa hivyo, tunapochukua maandiko ya hapo juu katika Marko sura ya 7 na pia Mathew sura ya 15, ni wazi kabisa kwamba muktadha wa maandiko hauna uhusiano wowote na nyama safi na najisi, lakini inahusiana na Mafarisayo wakilalamika kwamba chakula ambacho wanafunzi walikuwa wakila kilikuwa najisi kwa sababu ya kutoosha mikono yao katika mapokeo ya Mafarisayo.

Kwa kweli, katika karne ya kwanza wakati Yahshua aliishi, nyama ya nguruwe haikuzingatiwa hata kama chakula, kwani haikukusudiwa kutuwa na wanadamu machoni pa taifa la Wayahudi wakati huo. Na ikiwa Yahshua alikuwa akidai kuwa nyama ya nguruwe sasa ni nyama safi ya kula, kwanini hakuna Mfarisayo mmoja aliyemshinda Yeye kwa msimamo huo kwani walitafuta juu na chini wakitafuta wazo moja la kumshtaki kwa kupinga Torati. Ukweli ni kwamba sababu ambayo haikujadiliwa kamwe ni kwa sababu hakuna kitu hata kwa mbali katika maandiko haya ambayo yangemfanya mtu kuhitimisha kuwa Yahshua anakuza kula nyama isiyofaa, na hivyo kukiuka Torati.

Ni kinyume kabisa, kama tulivoona katika Mathew sura ya 5; kwamba kwa kinywa cha Yahshua mwenyewe Alikuja kuisimamia Torati 100%.

Mat. 5:17 Msidhani ya kuwa nalikuja kuitangua torati au manabii; la, sikuja kutangua, bali kutimiliza.

18 Kwa maana, amin, nawaambia ,Mpaka mbingu na nchi zitakapoondoka,yodi moja wala nukta moja ya torati haitaoondoka ,hata yote yatimie.

Isa. 42:1 Tazama mtumishi wangu nimtegemezaye; mteule wangu, ambaye nafsi yangu imependezwa naye; nimetia roho yangu juu yake; naye atawatolea mataifa hukumu.

21 Yahweh akapendezwa, kwa ajili ya haki yake, kuitukuza sheria, na kuiadhimisha.

Je! Ndoto ya Petro katika Matendo sura ya 10 inaonyesha kwamba Yahweh huruhusu Waumini kula chakula najisi katika Agano Jipywa?

M. ya Mitume 10:9 Hata siku ya pili, walipokuwa wakisafiri na kuukaribia mji, Petro alipanda juu darini, kwenda kuomba, yapata saa sita ya mchana;

10 akaumwa na njaa sana, akataka kula; lakini walipokuwa wakiandaa, roho yake ikazimia,

11 akaona mbingu zimefunuka, na chombo kikishuka kama nguo kubwa, inateremshwa kwa pembe zake nne hata nchi;

12 ambayo ndani yake walikuwamo aina zote za wanyama wenye miguu minne, na hao watambaa, na ndege wa angani.

13 Kisha sauti ikamjia, kusema, Ondoka, Petro, uchinje ule.

14 Lakini Petro akasema, Hasha, Mwokozi, kwa maana sijakula kamwe kitu kilicho kichafu au najisi.

15 Sauti ikamjia mara ya pili, ikimwambia, Vilivytakaswa na Yahweh, usiviite wewe najisi.

16 Jambo hili likatendeka mara tatu; kisha kile chombo kikapokewa tena mbinguni.

17 Hata Petro alipokuwa akiona shaka ndani ya nafsi yake, maana yake ni nini maono hayo aliyoynaona, wale watu waliotumwa na Kornelio, wakiisha kuiulizia nyumba ya Simoni, wakasimama mbele ya mlango,

18 wakaita; wakauliza kwamba Simoni aitwaye Petro anakaa humo.

19 Na Petro alikuwa akiyafikiri yale maono. Roho akamwambia, Wako watu watatu wanakutafuta.

20 Basi ondoka ushuke ufuatane nao, usione tashwishi, kwa maana ni mimi niliyewatuma.

24 Siku ya pili yake wakaingia Kaisaria. Na Kornelio alikuwa akiwangojea, hali amekusanya jamaa zake na rafiki zake.

25 Petro alipokuwa akiingia Kornelio akatoka amlaki akamwangukia miguu, akamsujudia.

26 Lakini Petro akamwinua, akasema, Simama, mimi nami ni mwanadamu.

27 Na katika kusema naye akaingia ndani, akaona watu wengi wamekusanyika.

28 Akawaambia, Ninyi mnajua ya kuwa si halali mtu aliye Myahudi ashikamane na mtu aliye wa taifa lingine wala kumwendea, lakini Yahweh amenionya, nisimwite mtu awaye yote mchafu wala najisi.

34 Petro akafumbua kinywa chake, akasema, **Hakika natambua ya kuwa Yahweh hana upendeleo;**

35 bali katika kila taifa mtu amchaye na kutenda haki hukubaliwa na yeye.

36 Neno lile alilowapelekea wana wa Israeli akihubiri habari njema ya amani kwa Yahshua Masihi (ndiye Yahweh wa wote),

37 jambo lile ninyi mmelijua, lililoenea katika Uyahudi wote likianzia Galilaya, baada ya ubatizo aliouhubiri Yohana;

38 habari za Yahshua wa Nazareti, jinsi Yahweh alivyomtia mafuta kwa Roho Mtakatifu na nguvu naye akazunguka huko na huko, akitenda kazi njema na kuponya wote walioonewa na Ibilisi; kwa maana Yahweh alikuwa pamoja naye.

39 Nasi tu mashahidi wa mambo yote aliyoyatenda katika nchi ya Wayahudi na katika Yerusalem; ambaye walimwua wakamtundika mtini.

40 Huyo Yahweh alimfufua siku ya tatu, akamjalia kudhahirika,

Maelezo: Ikiwa tutachukua Matendo ya sura ya 10 kwa thamani ya kile inachosema na bila kuongezea au kuondoa kitu chochote kutoka kwa maandiko, mtu ataona kwamba inathibitisha sana kwamba sheria za safi na zisizo safi katika Mambo ya Walawi sura ya 11 bado ina nguvu sana katika Agano Jipya.

Kwanza kabisa, kumbuka kwamba andiko hili limeandikwa karibu miaka 10 hadi 12 baada ya ufulufuo na kuanza kwa Agano Jipya. Pia iliandikwa takriban miaka 13 hadi 15 baada ya Yahshua kutoa maoni yake katika Marko 7 na Mathew 15 ambayo tayari yamejadiliwa. Na katika wakati huu, je! ni nini mtazamo ya Petro juu ya nyama ambayo ilichukuliwa kuwa najisi kwa viwango vya Bibilia?

M. ya Mitume 10:14 **14** Lakini Petro akasema, Hasha, Mwokozi, kwa maana sijakula kamwe kitu kilicho kichafu au najisi.

Kwa hivyo hadi wakati huu Peter hajawahi kula chakula chochote najisi katika maisha yake yote. Kwa hivyo tunaweza kusema wazi kabisa kuwa Yahshua hakufanya nyama yoyote iliyio najisi safi katika Marko 7 na Mathew 15. Pia, watu hudhani kwa uwongo kuwa Yahweh anamwambia Peter katika ndoto hii kula chakula kilicho na unajisi, lakini ni nini hasa ambacho Yahweh alimwambia Atume Petro?

M. ya Mitume 10:12 ambayo ndani yake walikuwamo aina zote za wanyama wenye miguu minne, na hao watambaa, na ndege wa angani.

13 Kisha sauti ikamjia, kusema, Ondoka, Petro, uchinje ule.

Ikiwa utaangalia picha hapa chini utaona picha ya hema ambayo Petro aliona na wanyama wengine ambaao wangekuwa juu yake.

Kinachovutia zaidi ni kwamba kwenye hema hii kuna wanyama safi, kama kondoo, mbuzi, na ng'ombe, na wanyama wasio safi, kama nguruwe na simba na dubu. Na wakati Yahweh alimwagiza Petro Hakumwambia kula chakula kilicho najisi, bali tu asimame na kula.

Petro angeweza kula nyama safi na vile vile nyama iliyo najisi. Ikiwa mwanafunzi wa Yahshua alikuwa akila kwenye mkahawa buffet na kulikuwa na nyama ya kuku na nyama ya ng'ombe na pia nyama ya nguruwe, mwamini angekula tu nyama iliyo safi akiacha najisi na kutokiuka amri yoyote ya Yahweh.

Walakini, katika nafasi ya Petro, je!, jibu lake likikuwa nini kwa Yahweh wakati aliona hema na wanyama safi na najisi?

M. ya Mitume 10:14 Lakini Petro akasema, Hasha, Mwokozi, kwa maana sijakula kamwe kitu kilicho kichafu au najisi.

Petro hakusema tu kuwa hajawahi kula nyama yoyote iliyo najisi kulingana na Mambo ya Walawi sura ya 11, lakini pia alisema hajawahi kula kitu chochote cha 'kawaida'. Je! Angemaanisha nini kwa neno hili la kawaida?

Katika karne ya kwanza, Mafarisayo wa wakati wa Yahshua walifuata kitu kinachoitwa sheria ya msemo. Hii ilikuwa kanuni ya sheria ya watu na maelfu ya sheria za kuongezewa juu ya Sabato na Torati ambazo bado zinafika hata leo. Mojawapo ya sheria hizi ni kwamba Myahudi hata hawawezi kukaa kwenye meza moja na yule ambaye si Myahudi na ikiwa mtu ambaye si Myahudi angekula kutoka kwa kikombe au sahani ya Myahudi, mtu huyo wa dini la Kiyahudi angelazimika kuvunja sahani, kwa sababu imekuwa ya kawaida, kwa sababu ilitumiwa na mtu

ambaye si Myahudi. Neno 'kawaida' linamaanisha kutumiwa na wote, au kutoengwa au kutotakaswa tena.

Katika karne ya kwanza Myahudi wa kidini hangeweza hata kutumia mafuta ya mizeituni ikiwa hata ilishinikizwa na Mtu wa Mataifa. Na hii ndio sababu yote ya ndoto iliyotolewa na Yahweh, kwa kuwa sasa wokovu ulikuwa wazi kwa jamii ya Mataifa na kwa sababu ya tamaduni ya Kiyahudi na mafundisho ya Marabi hawakuweza kukutana nao na kula na wanafunzi wa Kiyahudi kwa Masihi. Angalia andiko lifuatalo ili kudhibitisha ukweli huu.

M. ya Mitume 10:24 *Siku ya pili yake wakaingia Kaisaria. Na Kornelio alikuwa akiwangojea, hali amekusanya jamaa zake na rafiki zake.*

25 *Petro alipokuwa akiingia Kornelio akatoka amlaki akamwangukia miguu, akamsujudia.*

26 *Lakini Petro akamwinua, akasema, Simama, mimi nami ni mwanadamu.*

27 *Na katika kusema naye akaingia ndani, akaona watu wengi wamekusanyika.*

28 *Akawaambia, Ninyi mnajua ya kuwa si halali mtu aliye Myahudi ashikamane na mtu aliye wa taifa lingine wala kumwendea, lakini Yahweh amenionya, nisimwite mtu awaye yote mchafu wala najisi.*

34 *Petro akafumbua kinywa chake, akasema, **Hakika natambua ya kuwa Yahweh hana upendeleo;***

35 *bali katika kila taifa mtu amchaye na kutenda haki hukubaliwa na yeye.*

Kwa wazi kabisa, ikiwa Yahweh alikuwa hajampa mtume Petro ndoto hii ikimwonyesha kuwa Watu wa Mataifa mengine wanaweza kupata wokovu kama Wayahudi, basi hata Petro asingeweza kukaa chini na Kornelio kwa sababu ya sheria ya Mafarisayo ilio ndani yake. Pia, kwa uwazi kabisa Petro anasema kusudi la maono lilikuwa kwa Yahweh kumwonyesha asiwaite "watu kawaida au najisi", na hakukuwa na uhusiano wowote na kufanya wanyama wasio safi sasa kwa njia fulani wanafaa kwa matumizi ya mwanadamu.

Pia, hakuna mahali katika maandiko ambapo Torati imewahi kumzuia Mwisraeli kuwasiliana au kula na asiye Mwisraeli, hii imeandikwa katika sheria ya misemo ya watu Wayahudi na sio katika Torati, ambayo iliandikwa na Yahweh.

Kwa hivyo hadithi ya hapo juu katika Matendo ya sura ya 10 kwa njia yoyote ile haifanyi mwamini kudhani kuwa kuititia mateso, kifo, na ufufuo wa Yahshua kwamba kwa namna fulani inafanya nyama ya nguruwe, mnyama asiye safi, kwa njia fulani sasa inaliwa kwa matumizi.

Kinyume chake, kwa sababu ya sheria kali ya usemi ya Wayahudi na hadhi ya kijamii, Yahweh alihitaji kumwonyesha wazi Petro kwamba mtu yeoyote duniani, bila kujali kabilia au ukoo,

anakubaliwa na Yahweh ikiwa watatubu kwa kweli kwa moyo safi na kukubali dhabihu ya Yahshua Masihi kulipa malipo ya dhambi zao.

Na mawazo haya kuwa yameingia sana kwa Wayahudi katika karne ya kwanza haikuwa kazi rahisi kuondoa hiyo akili iliyowekwa haraka sana, hata baada ya ndoto ya Mtume Petro.

M. ya Mitume 11:1 *Basi mitume na ndugu waliokuwako katika Uyahudi wakapata habari ya kwamba watu wa Mataifa nao wamelipokea neno la Yahweh.*

2 Na Petro alipopanda kwenda Yerusalem, wale walio wa tohara wakashindana naye,

3 wakisema, Uliungia kwa watu wasiotahiriwa ukala nao.

Wagal. 2:11 *Lakini Kefa alipokuja Antioquia, nalishindana naye uso kwa uso, kwa sababu alistahili hukumu.*

12 Kwa maana kabla hawajaja watu kadha wa kadha waliotoka kwa Yakobo, alikuwa akila pamoja na watu wa Mataifa; lakini walipokuja wao, akarudi nyuma akajitenga, huku akiwaogopa waliotahiriwa.

13 Na hao Wayahudi wengine wakajigeuza pamoja naye, hata na Barnaba pia akachukuliwa na unafiki wao.

14 Walakini, nilipoona ya kuwa njia yao haiendi sawasawa na ile kweli ya Injili, nalinwambia Kefa mbele ya wote, Ikiwa wewe uliye Myahudi wafuata desturi za Mataifa, wala si za Wayahudi, kwa nini unawashurutisha Mataifa kufuata desturi za Wayahudi?

Maelezo: Kitabu cha Wagalatia kiliandikwa karibu miaka 5 hadi 7 baada ya maono ya Mtume Petro kwenye Matendo sura ya 10, na bado baada ya muda mrefu sana bado anashurutishwa na wenzake wa Kiyahudi kujitenga na kula na Mataifa wakati Wayahudi walipofika.

Hii inaonyesha kuwa mgawanyiko wa kitamaduni katika karne ya kwanza, haswa baada ya wokovu kufunguliwa kwa watu wa mataifa ulikuwa wa ndani sana, na kwa kweli ndio uliosababisha baraza la Matendo 15 kuamua juu ya suala la kutahiriwa kwa watu wa mataifa mengine, ambayo iliwekwa wazi ya kwamba wasio Waisraeli hawatatakiwa kutahiriwa ili kuijunga na Agano Jipyä, lakini hiyo Ubatizo ulikuwa ishara ya Agano Jipyä.

Je! 1Tim 4: 1 5 haisemi kwamba mwamini anaweza kula nyama yoyote ambayo anataka wakati tu anashukuru kwa hiyo?

1 Tim. 4:1 *Basi Roho anena waziwazi ya kwamba nyakati za mwisho wengine watajitenga na imani, wakisikiliza roho zidanganyazo, na mafundisho ya mashetani;*

4.2 kwa unafiki wa watu wasemao uongo, wakichomwa moto dhamiri zao wenyewe;

4.3 wakiwazuia watu wasioe, na kuwaamuru wajiepushe na vyakula, ambavyo Elohim aliviumba vipokewe kwa shukrani na walio na imani wenye kuijua hiyo kweli.

4.4 Kwa maana kila kiumbe cha Yahweh ni kizuri, wala hakuna cha kukataliwa, kama kikipokewe kwa shukrani;

4.5 kwa kuwa kimetakaswa kwa neno la Yahweh na kwa kuomba.

Maelezo: Kwanza kabisa andiko hili linazungumza juu ya watu wengine kwa wakati wa mwisho ambao wanafundisha mafundisho ya mapepo, sio mafundisho kutoka kwa Torati. Pili, inazungumza juu ya watu hawa (aya ya 3) kujaribu kuwashawishi ndugu wajiepushe na vyakula ambavyo Elohim amechagua kuwa safi kula, SI vyakula ambavyo ni najisi na vinaweza kukiuka Torati na neno lake.

Na mwishowe, Paulo anasema ndio, kwamba nyama zote safi hazipaswi kukataliwa, kama aya ya 5 inasema wazi kuwa yametakaswa kupitia neno la Yahweh. Nyama ya nguruwe haijatakaswa kupitia neno la Yahweh, lakini ni mnyama mchafu ambaye huzuiliwa kula. Kwa hivyo 1 Timotheo sura ya 4 haimaanishi mwamini kula chakula najisi, lakini anaonya dhidi ya wale ambao wanahubiri mboga kama sheria ya chakula cha Bibilia, na kudai kwamba Yahweh

inazuia kula nyama.

Katika maeneo mengi katika ulimwengu wa Mataifa kulikuwa na dhabihu nyingi zilizofanywa kwa sanamu na miungu. Kwa kuwa kulikuwa na dhabihu nyingi sana baadhi ya wanyama waliouawa waliuzwa sokoni. Kwa hivyo waumini wengine walikuwa wanakula mboga kwa sababu hawakutaka kununua nyama bila kujua ikiwa imetolewa kwa sanamu au la. Paulo anashughulikia suala hili katika andiko lifuatalo.

1 Kor. 8:4-13 *Basi kwa habari ya kuvila vitu vilivyotolewa sadaka kwa sanamu; twajua ya kuwa sanamu si kitu katika ulimwengu, na ya kuwa hakuna Elohim ila mmoja tu.*

5 Kwa maana ijapokuwa wako waitwao miungu, ama mbinguni ama duniani, kama vile walivyoko miungu mingi na mabwana wengi;

6 lakini kwetu sisi Elohim ni mmoja tu, aliye Baba, ambaye vitu vyote vimetoka kwake, nasi tunaishi kwake; yuko na Mkuu mmoja Yahshua Masihi, ambaye kwake vitu vyote vimekuwapo, na sisi kwa yeye huyo.

7 Bali ujuzi huu haumo ndani ya watu wote; ila wengine kwa kuizoelea ile sanamu hata sasa hula kana kwamba ni kitu kilichotolewa sadaka kwa sanamu; na dhamiri zao, kwa kuwa dhaifu, hunajisika.

8 Lakini chakula hakituhudhurishi mbele za Yahweh; maana, tusipokula hatupunguziwi kitu, wala tukila, hatuongezewi kitu.

9 Lakini angalieni huu uwezo wenu usije ukawakwaza wale walio dhaifu.

10 Kwa maana, mtu akikuona wewe uliye na ujuzi, umeketi chakulani ndani ya hekalu la sanamu, je! Dhamiri yake mtu huyo, kwa kuwa yu dhaifu, haitathhibitika hata yeye naye ale vitu vilivyo tolewa sadaka kwa sanamu?

11 Na yule aliye dhaifu aangamizwa kwa ujuzi wako, naye ni ndugu ambaye Masihi alikufa kwa ajili yake.

12 Hivyo, mkiwatenda dhambi ndugu zenu na kuitia jeraha dhamiri iliyo dhaifu, mnamtenda dhambi Masihi.

13 Kwa hiyo, chakula kikimkwaza ndugu yangu, hakika sitakula nyama hata milele, nisije nikamkwaza ndugu yangu.

Maelezo: Wakati wa kushughulika na waraka wa Paulo lazima kila wakati uangalie mazingira ya kijamii yanayowazunguka na ni nini Paulo anaandika mambo yaliyomo. Hapa, ni wazi, tunaona kwamba kwa sababu ya dhabihu za wanyama kwa miungu yanayoishia katika soko la nyama, ndugu wengine walikuwa wakitetea kula mboga kuhakikisha kuwa hawakula nyama hii, ambayo kwa njia ya Bibilia ilikuwa safi.

Je! Warumi 14 inasema kwamba ni uamuzi wa kila mtu kula chochote bila hukumu?

Warumi 14:1 *Yeye aliye dhaifu wa imani, mkaribisheni, walakini msimhukumu mawazo yake.*

2 Mtu mmoja anayo imani, anakula vyote; lakini yeye aliye dhaifu hula mboga.

Maelezo: Warumi 14 inazungumza tena juu ya watu wengine kuwa na hatia juu ya nyama inayowezekana kuuzwa katika soko kuwa nyama ilitolewa sadaka kwa sanamu na wanakula mboga na kuhukumu wale wanaokula nyama hiyo kuwa dhaifu kuliko wao katika imani. Paulo anatupilia mbali hoja hii na kusema hatupaswi kuhukumiana kwa mambo ambayo sio ya mafundisho, au yasiyo ya Torati. Ni muhimu pia kuwa aya 14 itafsiriwe sahihi.

Warumi 14:14 *Najua, tena nimehakikisha sana katika Mfalme Yahshua, ya kuwa hakuna kitu kilicho **kawaida** kwa asili yake, lakini kwake yeye akionaye kitu kuwa najisi, kwake huyo kitu kile ni **kawaida**.*

Tafadhali kumbuka kuwa katika toleo la King James wanatafsiri vibaya neno hili kama "najisi" badala ya kulitafsiri vizuri kama "kawaida". Hakuna kilicho cha kawaida chenyewe, lakini kwa wale wanaoiiita kuwa kawaida, lakini asili nyingine za nyama ni najisi kwa mfano wa uumbaji.

Je! Ni sheria gani ya ibada ya safi na najisi na Je, ni muhimu kwa mwamini leo?

Hesabu 19:1 *Yahweh akanena na Musa na Haruni, na kuwaambia,*

2 *Hii ndiyo amri ya sheria Yahweh aliyoagiza, akisema, Waambie wana wa Israeli wakuletee ng'ombe mke mwekundu asiye na kipaku, mkamilifu, ambaye hajatiwa nira bado;*

3 *nanyi mtamleta kwa Eleazari kuhani, naye atakwenda naye nje ya kambi, na mtu mmoja atamchinja mbele yake;*

9 *Kisha mtu mmoja aliye safi atayazoa majivu ya huyo ng'ombe, na kuyaweka yawe akiba katika mahali safi nje ya kambi, nayo yatatunzwa kwa ajili ya mkutano wa wana wa israeli, kuwa ndiyo maji ya farakano; ni sadaka ya dhambi.*

10 *Na yeye ayazoaye majivu ya huyo ng'ombe atazifua nguo zake, naye atakuwa najisi hata jioni; na jambo hili litakuwa amri ya milele, kwa wana wa Israeli, na wa mgeni akaaye kati yao.*

11 *Mtu agusaye maiti ye yote atakuwa najisi muda wa siku saba;*

12 *naye atajitakasa kwa yale maji siku ya tatu, na siku ya saba atakuwa safi; lakini kama hajitakasi siku ya tatu, ndipo na siku ya saba hatakuwa safi.*

13 *Mtu awaye yote agusaye maiti wa mtu aliyekufa, asijitakase, yuatia unajisi maskani ya Yahweh; na mtu huyo atakatiliwa mbali na Israeli; maana, hayo maji ya farakano hayakunyunyizwa juu yake, atakuwa najisi; unajisi wake ukali juu yake bado.*

Walawi 15:19 *Mwanamke ye yote, kama anatokwa na kitu, na kitu chake alichokuwa nacho mwilini mwake ni damu, ataketi katika kutengwa kwake muda wa siku saba; na mtu ye yote atakayemgusa atakuwa najisi hata jioni.*

20 *Na kitu cho chote akilaliacho katika kutengwa kwake kitakuwa najisi; na kila kitu ambacho akiketia kitakuwa najisi.*

21 *Mtu ye yote atakayekigusa kitanda chake huyo mwanamke atazifua nguo zake, na kuoga majini, naye atakuwa najisi hata jioni.*

22 *Mtu ye yote atakayekigusa cho chote ambacho huyo mwanamke amekiketia atazifua nguo zake, na kuoga majini, naye atakuwa najisi hata jioni.*

23 *Kwamba ni katika kitanda, au cho chote alichokikalia huyo mwanamke, atakapokigusa kitu hicho, atakuwa najisi hata jioni.*

Maelezo: Katika Torati katika Agano la Kwanza kulikuwa na sheria za asili za safi na zisizo safi kwani tumekwenda mbali sana katika sehemu kama vile Mambo ya Walawi sura ya 11, na pia kulikuwa na ile inayoitwa sheria za ibada ya safi na isiyo safi kama tunavyoona katika maandiko hapo juu.

Sheria za asili za safi na najisi na ni wanyama gani, na ndege, na samaki, ni safi kula kama chakula kinarudi kwenye Uumbaji, kama tulivyoonyesha, na ni sheria tu kutoka kwa Muumba wa Ubinadamu juu ya kile cha kula ili kuweka wanadamu afya nzuri. Walakini, sheria za ibada za safi na zisizo safi ziliingia kupitia ukuhani wa Walawi ulioongezwa, ambao ulikuja baada ya tukio la ndama ya Dhahabu na kukatwa kwa Agano la Kwanza kwa Israeli na Yahweh.

Sheria hizi za ibada hazikukusudiwa kuwa kimantiki za kiafya, lakini zilianzishwa kuwa ukumbusho wa kawaida wa hali ya kiroho iliyochafuliwa ya Israeli katika Agano la Kwanza, kwani hakukuwa na njia yoyote ya kuwa na adhabu ya dhambi kutolewa; lakini ilifunikwa mwaka hadi mwaka kwenye Yom Kippur (Siku ya Upatanisho). Kulingana na sheria ya ibada ikiwa mtu atakaribia maiti atakuwa najisi hadi jioni. Ikiwa wangekaribia mwanamke wa hedhi pia watakuwa najisi kupitia tabia ya kitamaduni hadi jioni.

Basi, baada ya juu kuchomoza, siku mpya inapoanza, waliweza kuoga (kwa kuosha) kwa maji na kuwa safi tena. Katika hali zingine, kama vile kuhani, walipaswa kuoga (mikvah) kila siku, na wakati mwingine mara 4 au 5 kwa siku kuaweka safi kwa kitamaduni kwa wajibu wao katika Jumba Patakatifu (Hekalu) pa Yahweh. Tunajua sheria hizi ni za sherehe au Je! kwa nini mtu mwingine angekuwa msafi wakati wa juu linatua?

Sheria hizi za sherehe ziliunganishwa na Ukuhani wa Walawi, ambayo iliongezwa Agano la Kwanza kwa sababu ya makosa (Gal. 3:19) kuweka ukumbusho wa daima kwa Waisraeli chini ya agano hili la hali yao iliyochafuliwa kwa matumaini ya agano bora lililojengwa juu ya ahadi bora (Waebr 8: 6). Mikvah (sherehe ya kuosha) iliyofanywa ilikuwa tu kivuli cha ubatizo mmoja wa kweli ambao unakuwa na utakaso kamili wa dhambi zetu kupitia Damu ya Yahshua Masihi.

Kwa hivyo, kwa kuwa ukweli wa Agano Jipywa upo hapa na waumini wa Yahshua hupitia Ubatizo mmoja wa kweli, ambao ni Mikvah wa mwisho, sheria ya sherehe imepitwa na kutimizwa na mwamini aliyejazwa Roho aliye na roho ya kweli ndani yao, asingeweza kuwa najisi kwa kitamaduni na uchafu wa kitamaduni ambao uliongezwa Torati katika sheria ya sherehe.

Waeb. 9:1 *Basi hata agano la kwanza lilikuwa na kawaida za ibada, na patakatifu pake, pa kidunia.*

7 *Lakini katika hema hiyo ya pili kuhani mkuu huingia peke yake, mara moja kila mwaka; wala si pasipo damu, atoayo kwa ajili ya nafsi yake na kwa dhambi za kutokujua za hao watu.*

8 *Roho Mtakatifu akionyesha neno hili, ya kwamba njia ya kupaingia patakatifu ilikuwa
haijadhihirishwa bado, hapo hemu ya kwanza ilipokuwa ingali ikisimama;*

9 *ambayo ndiyo mfano wa wakati huu uliopo sasa; wakati huo sadaka na dhabihu zinatolewa,
zisizoweza kwa jinsi ya dhambi kumkamilisha mtuaabuduye,*

**10 kwa kuwa ni sheria za jinsi ya mwili tu, vyakula na vinywaji na kutawadha kwingine
kwingine, zilizoamriwa hata wakati wa matengenezo mapya.**

11 *Lakini Masihi akiisha kuja, aliye kuhani mkuu wa mambo mema yatakayokuwapo, kwa hemu
iliyo kubwa na kamilifu zaidi, isiyofanyika kwa mikono, maana yake, isiyo ya ulimwengu huu,*

12 *wala si kwa damu ya mbuzi na ndama, bali kwa damu yake mwenyewe aliingia mara moja tu
katika Patakatifu, akiisha kupata ukombozi wa milele.*

13 *Kwa maana, ikiwa damu ya mbuzi na mafahali na majivu ya ndama ya ng'ombe
waliyononyiziwa wenye uchafu hutakasa hata kuusafisha mwili;*

14 *basi si zaidi damu yake Masihi, ambaye kwamba kwa Roho wa milele alijitoa nafsi yake
kwa Yahweh kuwa sadaka isiyo na mawaa, itawasafisha dhamiri zenu na matendo mafu,
mpate kumwabudu Elohim aliye hai?*

15 *Na kwa sababu hii ni mjumbe wa agano jipya, ili, mauti ikiisha kufanyika kwa kukomboa
makosa yaliyokuwa chini ya agano la kwanza, hao walioitwa waipokee ahadi ya urithi wa
milele.*

22 *Na katika Torati karibu vitu vyote husafishwa kwa damu, na pasipo kumwaga damu hakuna
ondoleo.*

23 *Basi ilikuwa sharti nakala za mambo yaliyo mbinguni zisafishwe kwa hizo, lakini mambo ya
mbinguni yenyewe yasafishwe kwa dhabihu zilizo bora kuliko hizo.*

24 *Kwa sababu Masihi hakuingia katika patakatifu palipofanyika kwa mikono, ndio mfano wa
patakatifu halisi; bali aliingia mbinguni hasa, aonekane sasa usoni pa Yahweh kwa ajili yetu;*

25 *wala si kwamba ajitoe mara nyingi, kama vile kuhani mkuu aingiavyo katika patakatifu kila
mwaka kwa damu isiyo yake;*

26 *kama ni hivyo, ingalimpasa kuteswa mara nyingi tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu;
lakini sasa, mara moja tu, katika utimilifu wa nyakati, amefunuliwa, azitangue dhambi kwa
dhabihu ya nafsi yake.*

Maelezo: Mstari wa 10-14- unazungumza juu ya sheria ya ibada na kuuawa kwa Ng'ombe
Nyekundu kwa majivu ya kutumika katika safisha ya mikvah. Shida na sherehe katika

Agano la Kwanza ilikuwa kwamba inaweza tu kuwakumbusha dhambi zao, lakini hakuweza kusamehe dhambi, au kuondoa hatia au adhabu. Mara tu mtu amebatizwa kwa jina la Yahshua na amepewa adhabu ya dhambi zao kulipwa kwa damu Yake iliyomwagika, hawawezi kuwa najisi tena kwa kitamaduni kwa kuja karibu na maiti, au kumkaribia mwanamke akiwa na mzunguko wa hedhi. Na aya ya 10 inasema wazi kuwa sheria ya sherehe iliongezwa tu "mpaka wakati wa matengenezo utakapokuja", au ubadilishaji wa ukuhani kwa Melkizedeki.

Zilikuwa tu kifaa cha kuongezewa cha Agano la kwanza kutumiwa kama ukumbusho wa kila wakati wa hali yao iliyochafuliwa, na tunaweza kuona mambo haya yamekamilishwa na ukuhani mkuu wa Melkizedeki

Walakini, kwa kiwango cha kiroho mtu anaweza kuwa mwenye kitamaduni / Kichafu kirohon ikiwa wataenda mahali penye uasherati kama bar, au walikuwa wakitazama sinema zilizo najisi, au wakisoma vitu vichafu vya kidini vya uwongo. Sheria ya sherehe ilikuwa kivuli cha kufundisha waumini kwamba kama sehemu ya mwili wa Masihi na patakatifu pa Yahweh, tunahitaji kutunza maisha yetu kutakaswa kwa kula chakula safi tu, na kutakaswa kiroho kwa kutunza akili zetu safi thidhi ya uzinzi wowote. Na kwa kuwa Roho wa Yahweh anakaa ndani ya mwanafunzi wa kweli wa Yahshua, basi mwanafunzi angehitaji kuiweka Roho huyo kwa utakazo na kutengwa na kila aina ya unajisi wa mwili na kiroho.

2 Kor. 6:17 Kwa hiyo, Tokeni kati yao, Mkatengwe nao, asema Yahweh, Msiguse kitu kilicho kichafu, Nami nitawakaribisha.

18 Nitakuwa Baba kwenu, Nanyi mtakuwa kwangu wanangu wa kiume na wa kike,

2 Kor. 7:1 Basi, wapenzi wangu, kwa kuwa tuna ahadi hizo, na tujitakase nafsi zetu na uchafu wote wa mwili na roho, huku tukitimiza utakatifu katika kumcha Elohim.

1 Kor. 6:19-20 Au hamjui ya kuwa mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu, mliyepewa na Yahweh? Wala ninyi si mali yenu wenyewe;

20 maana mlinunuliwa kwa thamani. Sasa basi, mtukuzeni Yahweh katika miili yenu na roho yenu, iliyo ya Yahweh.

Ikiwa mwamini atamtukuza Yahweh na mwili wake na Roho wake, basi inastahili kusema kwamba wanapaswa kula chakula tu ambacho ni safi kwa mwili wao (kulingana na Maandiko), ambayo ni patakatifu pa Roho wa Yahweh, na pia watunze roho yao safi kwa kuweka maisha yao yakiwa yametakaswa kwa Yahweh tu na Utakatifu wake.

Vidokezo vya Kukumbuka:

- 1) Sheria za chakula safi na zisizo safi zilianzishwa wakati wa Uumbaji kama sehemu ya Agizo la mahakama ya Yahweh juu ya chakula gani ameumba kwa matumizi ya binadamu na chakula gani hakikuwa cha matumizi.
- 2) Yahshua hakuja kuondoa Torati (Math 5:17) na kwa hivyo hakubadilisha sheria za asili za safi na zisizo safi.
- 3) Maono ya Petro yalikuwa juu ya kuita watu kuwa najisi na wa kawaida na sio juu ya kupewa ruhusa ya kula nyama iliyo najisi.
- 4) Sheria ya sherehe iliongezewa Torati pale Mlima Sinai kwa sababu ya dhambi ya ndama ya Dhahabu, na ilianzishwa tu kwa muda mpaka Wizara kuu ya Melkizedeki itakapoanzishwa.

Tafadhali nenda kwenye tovuti yetu kwa www.coyhwh.com na upakue DVD yetu ya bure iitwayo 'Clean and Unclean'.

Congregation of YHWH Jerusalem, Israel